

We Lwowie, dnia 12. września 1904.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie ustawodawczego uregulowania publicznej opieki nad ubogimi w kraju.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie z dnia 11. czerwca 1901 L. 38 721 przedłożył Wydział krajowy Wys. Sejmowi (Alg. 62 ex 1901) projekt ustawodawczego uregulowania publicznej opieki nad ubogimi w kraju. Sprawozdanie to przydzielone komisji administracyjnej załatwione zostało w ten sposób, iż Komisya zaproponowała Wys. Sejmowi uchwalenie rezolucyi (Alg. 198 ex 1901), polecającej Wydziałowi krajowemu, by celem lepszego zorganizowania opieki nad ubogimi a poparcia działalności gmin i powiatów, skierowanych do rozwinięcia pracy i oparcia jej na zasadach ulżenia prawdziwej biedzie i powstrzymania nałogowego żebractwa, utworzył fundusz opieki nad ubogimi, dotowany z funduszy krajowych w miarę możności budżetowej, a to otwierając ten nowy dział budżetu począwszy od roku 1902

Powyższe sprawozdanie komisji administracyjnej nie zostało jednakowoż przez Wys. Sejm załatwione.

Ze względów na niepomysłny stan funduszu krajowego, Wydział krajowy postanowił na razie sprawy tej nie poruszać, gdy jednak Wys. Sejm na posiedzeniu dnia 24. października 1903 w załatwieniu sprawozdania komisji sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Dep. V. uchwalił polecić Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji przedstawił ponownie Sejmowi projekt ustawy regulującej opiekę nad ubogimi, kalekami i nieuleczalnymi, Wydział krajowy wykonując to polecenie, przedkłada Wys. Sejmowi nowy projekt ustawy o opiece publicznej nad ubogimi.

W ogólnych zarysach projekt ten jest powtórzeniem projektu Wydziału krajowego, przedłożonego Wys. Sejmowi w r. 1901. Wydział krajowy wprowadził jednakowoż w nim także pewne zasadnicze zmiany, które ze względu na znaczne już dziś obciążenie funduszy powiatowych innymi wydatkami, oraz ze względu na stan funduszu krajowego, okazały się koniecznymi.

Prócz stylistycznych poprawek niektórych paragrafów projektu ustawy, ważniejsze zmiany są następujące:

W przeciwieństwie do projektu ustawy przedłożonego Wys. Sejmowi w roku 1901, w którym poruszono potrzebę utworzenia krajowych zakładów dla nieuleczalnych i kalek, proponuje obecnie Wydział krajowy w §. 23. iż nie tylko z funduszu krajowego, ale także z funduszy powiatowych lub gminnych utworzone być mogą krajowe, powiatowe lub gminne zakłady ale tylko dla nieuleczalnych. Taki zakład krajowy może po myśli §. 24. powstać jednakowoż w miarę zasobów przeznaczonych na ten cel z funduszu krajowego i na podstawie osobnego postanowienia Sejmu krajowego na wniosek Wydziału krajowego.

Stałe obciążenie funduszu krajowego z tego tytułu zawisłem jest zatem wyłącznie od woli Wys. Sejmu, czy i kiedy uzna założenie takiego zakładu krajowego jako wskazane.

Dalej wykreślił Wydział krajowy z dawnego projektu ustawy §§. 37. do 44. włącznie, traktujące o pieczy nad ubogimi chorymi, nie chcąc zbyt ciężko obciążać funduszy powiatowych, które pokrywać miały wydatki połączone z udzielaniem ubogim pomocy lekarskiej.

W następstwie zaś skreślenia powyższych paragrafów wykreślono również w §. 56. nowego projektu, (w dawnym §. 64.) obowiązek nakładania przez powiaty dodatków do podatków bezpośrednich na rzecz powiatowego funduszu ubogich, o ile inne na ten cel wyznaczone źródła nie wystarczałyby do pokrycia wydatków powiatu w dziedzinie publicznej opieki nad ubogimi.

§. 58. projektu ustawy postanawia w zasadzie, iż krajowy fundusz ubogich przeznaczony jest do okrywania wydatków kraju w dziedzinie publicznej opieki nad ubogimi. Utworzenie takiego funduszu zawisłem jest jednakowoż od osobnego przyzwolenia Wys. Sejmu.

W paragrafie tym (dawnym §. 66.) wprowadził Wydział krajowy tę zmianę, iż użycie krajowego funduszu ubogich na cele założenia i urządzenia krajowych zakładów dla nieuleczalnych i na pomoc dla powiatów i gmin na urządzenie takich zakładów, wreszcie na pomoc z kraj. funduszu ubogich dla funduszu ubogich miast, mających własny statut — wymaga we wszystkich tych wypadkach każdorazem osobnego przyzwolenia Wys. Sejmu.

Celem uchylenia zbyt wielkiego obciążenia funduszy powiatowych, uchylił również Wydział krajowy z §. 58. projektu, dawniej proponowane postanowienie, iż gminom, które chwilowo nie są w stanie obowiązkowi swemu zaopatrzenia ubogich w zupełności zadość uczynić, może być udzieloną pomoc z krajowego funduszu ubogich, pod warunkiem, że równocześnie przyjdzie gminie w tym samym celu z pomocą powiatowy fundusz ubogich, użyczając zasiłku przynajmniej w wysokości $\frac{1}{4}$ części sumy, jaka przyznana miała być z krajowego funduszu ubogich

Licząc się ze stroną finansową przedłożonego projektu, Wydział krajowy nie określa dokładnie terminu wejścia w życie tej ustawy, pozostawiając to przyszłemu porozumieniu c. k. Namiestnictwa z Wydziałem krajowym.

Już w pierwotnym swem sprawozdaniu z r. 1901 podniósł Wydział krajowy obawę, że ciężary, jakie projekt ustawy o opiece publicznej nad ubogimi na kontrybuentów nałoży, będą znaczne.

W obecnie przedłożonym nowym projekcie ustawy poczynił Wydział krajowy znaczne zmiany, dążące do jak najmniejszego obciążenia funduszu krajowego oraz funduszy powiatowych. Mimo to Wydział krajowy, świadom swej odpowiedzialności, poczuwa się do obowiązku zwrócenia uwagi Wys. Sejmowi, iż przez uchwalenie nawet tego zmodyfikowanego projektu ustawy o opiece publicznej nad ubogimi, fundusz krajowy będzie musiał w przyszłości ponosić znaczne na ten cel ofiary, jeśli uchwalona ustawa nie ma pozostać tylko martwą literą.

Kończąc niniejsze sprawozdanie, Wydział krajowy wnosi:

Al. ./ Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ./ projekt ustawy o opiece publicznej nad ubogimi w Galicyi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia o opiece publicznej nad ubogimi w Galicyi.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Za ubogich w rozumieniu ustawy niniejszej uważać należy te osoby, które nie są w możności z własnych zasobów pokryć najniezbędniejszych do życia potrzeb lub własną pracą zarobić na swoje najskromniejsze wyżywienie i utrzymanie.

§. 2.

Osoby ubogie w myśl określenia podanego w §. 1. mogą tylko wtenczas korzystać z publicznej opieki, gdy nie znajdują pomocy ani ze strony prawnie do tego zobowiązanych osób, ani ze strony dobroczynności prywatnej.

§. 3.

Publiczna opieka nad ubogimi ogranicza się na użyczeniu najniezbędniejszych środków do życia, obejmuje zatem w tym wymiarze dostarczenie: żywności, odzienia, schroniska, a w wypadkach choroby lekarskiej pomocy, dozoru, środków leczniczych i pomocy przy porodzie.

Opieka nad ubogimi dziećmi obejmuje także staranie o ich wychowanie.

Jednem z głównych zadań publicznej opieki nad ubogimi będzie powstrzymanie zawodowego żebractwa.

§. 4.

Ubogi może korzystać z pomocy dobroczynności publicznej tylko tak długo, jak długo wymaga tego konieczna potrzeba, — działalność zatem publicznej opieki nad ubogimi jest tylko przejściowa a organa publicznej opieki nad ubogimi są obowiązane starać się o ile możności usunąć przyczynę zubożenia i wykonywać ustawicznie kontrolę nad stosunkami ubogiego a stosownie do zmiany tych stosunków wstrzymać względnie zmienić sposób wsparcia.

§. 5.

Osoby zdolne do pracy nie mają prawa do wsparcia z dobroczynności publicznej.

§. 6.

Obowiązek opieki nad ubogimi jest wpływem prawa swojszczyzny i ciąży, o ile powiaty lub kraj obowiązku tego całkowicie lub częściowo na siebie nie przejmą, w myśl §. 1. ustawy o przynależności z dnia 3. grudnia 1863 r. Nr. 105 Dz. u. p. na gminie przynależności ubogiego. Wydatki stąd wynikłe ponosi równomiernie z gminą odnośny obszar dworski. Ze wsparcia korzystać mogą zarówno ubodzy w gminie jak na obszarze dworskim.

§. 7.

W wypadku natychmiastowej potrzeby ma także gmina pobytu ubogim obcym udzielić koniecznego wsparcia.

§. 8.

W wypadkach, gdy zachodzi konieczność udzielenia natychmiastowej pomocy, nie ma gmina prawa odesłać ubogiego (§. 1.) potrzebującego wsparcia chwilowego, do opieki osób trzecich, chociaż prawnie zobowiązanych.

§. 9.

W razie udzielenia wsparcia po myśli §. 7. służy gminie pobytu prawo żądania odszkodowania według postanowień §. 28, 29, 30, 38 i 39 ustawy o przynależności z dnia 3. grudnia 1863 r. Nr. 105. Dz. u. p. Gmina pobytu nie może żądać od gminy przynależności zwrotu kosztów wstępnych wyłożonych celem stwierdzenia, czy w danym wypadku zachodzi potrzeba wsparcia, ani kosztów badania lekarskiego, podjętego dla oznaczenia sposobu, w jaki wsparcie ma być udzielone. Te koszta jakoteż koszta pogrzebu ubogich ma ponosić gmina pobytu bez regresu.

§. 10.

Wsparcie udzielone w myśl postanowień niniejszej ustawy czy to z gminnego czy powiatowego lub krajowego funduszu ubogich ma charakter świadczenia zwrotnego. Do zwrotu obowiązany jest już to sam obdarzony, już to osoby trzecie, prawnie do opieki nad nim zobowiązane.

§. 11.

Miejscowa rada ubogich (§. 34) oznacza rodzaj i sposób wykonywania opieki nad ubogim, nie może zatem starający się o wsparcie żądać pewnego oznaczonego rodzaju pomocy. Gmina może udzielenie wsparcia, o które się stara jej przynależny ale zamieszkały po za jej obrębem uczynić zawisłym od powrotu ubogiego do gminy przynależności z wyjątkiem gdyby przesiedlenie spowodować miało niebezpieczne dla życia pogorszenie stanu zdrowia ubogiego. Z wyjątkiem tego wypadku może gmina odmówić całkiem wsparcia, jeżeli starający się o pomoc nie zgadza się na ten rodzaj wsparcia, który gmina dla niego oznaczy względnie który w drodze instancyi ustalony zostanie.

W razie odmowy wsparcia z tytułu przynależności, odwołać się można do instancji w niniejszej ustawie ustanowionej z wykluczeniem drogi prawa.

§. 12.

Poszczególne gminy leżące w obrębie tego samego powiatu, mogą za zgodą obszarów dworskich połączyć się dla wspólnego urzędzenia opieki nad ubogimi. Umowa zawarta wymaga zatwierdzenia Wydziału powiatowego.

§. 13.

Gminy i obszary dworskie nie mające środków do urządzenia samoistnie opieki nad ubogimi może Sejm na wniosek Wydziału krajowego w drodze uchwały za Najwyższem zatwierdzeniem połączyć z gminami sąsiednimi celem wspólnego sprawowania opieki nad ubogimi.

§. 14.

Organa publicznej opieki nad ubogimi mają porozumiewać się z instytucjami prywatnej dobroczynności, przy zupełnem zachowaniu samodzielności tych ostatnich, w tym celu, ażeby przez wspólne porozumienie skuteczniej osiągnąć cel wspólny — wzmóżyć dobroczynność prywatną i skierować do wsparcia istotnej i prawdziwej biedy a ochronić ją przed nadużyciami zawodowych żebraków.

Analogicznie zachowają zupełną niezależność od organów opieki publicznej nad ubogimi istniejące parafialne instytucje dobroczynne administrowane przez duchownych lub gminy wyznaniowe.

Ich stosunek do organizacji publicznej opieki nad ubogimi powinien pozostać w granicach dobrowolnego wzajemnego porozumienia się i uzupełnienia wzajemnego swej działalności.

§. 15.

Organa zarządzające fundacyami i zakładami dobroczynnymi nie stojącymi pod bezpośrednim zarządem kraju, powiatu lub gminy, są obowiązane uwiadomić na żądanie organa publicznej opieki nad ubogimi o wszelkich szczegółach dotyczących ubogich pod ich opieką będących.

II. Rodzaje publicznej opieki nad ubogimi.

§. 16.

Pomoc ubogim udziela się przez:

- A) umieszczenie w domu ubogich;
- B) zaopatrzenie w zakładzie dla nieuleczalnych i kalek;
- C) umieszczenie u osób prywatnych za wynagrodzeniem tych ostatnich;
- D) wsparcie pieniężne;
- E) udzielenie pożywienia lub innych potrzebnych przedmiotów;
- F) pieczę nad ubogimi chorymi;
- G) umieszczenie w ochronach i zakładach wychowawczych.

A) Domy ubogich:

§. 17.

Domy ubogich są to zakłady przeznaczone stale do całkowitego zaopatrzenia albo przynajmniej udzielenia trwałego schroniska ubogim. Służą przede wszystkim do pomieszczenia ubogich dorosłych, fizycznie lub umysłowo ułomnych i zgrzybiałych starców.

§. 18.

Gminy łącznie z obszarami dworskimi winny starać się o zakładanie domów ubogich. Dobrowolne łączenie się kilku gmin w powiecie w tym celu jest wskazane.

Na podstawie uchwały rady powiatowej założonym być może powiatowy dom ubogich.

§. 19.

Dla każdego domu ubogich musi być ustanowiony organ bezpośredniego nadzoru i zarządu. Zarząd domu ubogich należy powierzyć przede wszystkim zakonom lub duchownym kongregacyom. W razie gdyby to było niemożliwe, osobom świeckim godnym zaufania i nieskazitelnego charakteru.

Gdy w domu ubogich znajdują się dzieci i chorzy, należy dla nich zapewnić odpowiednio ukwalifikowaną opiekę. Dla każdego domu ubogich ma zarząd gminy lub powiatu wydać regulamin domowy, za krórego przekroczenie należy ustanowić kary. Regulamin przedłoży gmina, względnie Wydział powiatowy Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia.

§. 20.

W domu ubogich nie mogą być pomieszczeni:

- 1) osoby dotknięte chorobami zakaźnymi;
- 2) umysłowo chorzy, gwałtowni i niebezpieczni;
- 3) dzieci do lat 14, o ile one nie znajdują się w towarzystwie rodziców (matki) względnie dorosłych krewnych — lub nie zarządzono umieszczenia ich w osobnych oddziałach domu ubogich dla nich przeznaczonych.

Nałogowi pijacy i osoby zagrażający bezpieczeństwu lub przyzwoitości mogą być pomieszczone tylko w specjalnie na ten cel przeznaczonym oddziale domu ubogich.

§. 21.

Żywnienie w domu ubogich, jeżeli ze strony dobroczynności prywatnej w tej mierze nie zarządzonem nie będzie, zapewnione zostanie przez przyrządzenie w zakładzie lub podanie zgotowanej po za zakładem kosztem gminy, względnie powiatu, strawy, lub wyjątkowo, gdy ten sposób żywienia nie będzie mógł być absolutnie wprowadzony, przez obdzielenie ubogich na zakupno żywności.

§. 22.

Umieszczeni w domach ubogich są obowiązani do wykonywania robót dla domu, o ile im siły na to pozwalają.

B) Zakłady dla nieuleczalnych.

§. 23.

Z funduszu krajowego, tudzież z funduszków powiatowych lub gminnych utworzone być mogą krajowe, powiatowe lub gminne zakłady dla nieuleczalnych, w których nieuleczalnie chorzy znaleźć mogą pomieszczenie i opiekę.

§ 24.

Zaopatrzenie ubogich w formie przyjęcia do krajowego zakładu dla nieuleczalnych i kalek może mieć miejsce względem takich ubogich, dla których utworzone zostaną zakłady krajowe, w miarę zasobów przeznaczonych na ten cel z funduszu krajowego i na podstawie postanowień, które poweźmie co do ustroju tych zakładów Sejm krajowy na wniosek Wydziału krajowego.

§. 25.

Przyjęcie do zakładu udziela Wydział krajowy na prośbę gminy, albo bez takiej prośby, w wypadku, gdy rozchodzi się o ubogiego, którego należy ze szpitala powszechnego wskutek choroby nieuleczalnej wydalić, a według orzeczenia lekarskiego, oddać do zakładu dla kalek. W tym razie ubogi pozostaje tak długo w zakładzie, dopóki gmina przynależności równocześnie o przyjęciu ubogiego do zakładu powiadomiona, nie zapewni dla niego stosownego zaopatrzenia.

§. 26.

We wszystkich w §. 25. wymienionych wypadkach ma gmina przynależności ponosić koszt utrzymania ubogiego nieuleczalnego w zakładzie, według peryodycznie przez Wydział krajowy oznaczonej i do wiadomości powszechnej podanej taksy. Wydział krajowy jednak jest uprawniony przyjąć te należności w zastępstwie ubogich gmin na fundusz krajowy ubogich w całości lub w części, w miarę istniejących do dyspozycji funduszków. W ciężarach stąd wynikłych, partycypuje równomiernie z gminą obszar dworski, w myśl §. 6. niniejszej ustawy.

§. 27.

Instrukcję służbową dla organów zarządu, jako też regulamin domowy dla krajowych zakładów nieuleczalnych i kalek ułoży Wydział krajowy.

C) Umieszczenie ubogich u osób prywatnych za wynagrodzeniem.

§. 28.

Zaopatrzenie ubogich w formie umieszczenia ich u żywicieli, polega na oddaniu ubogiego na utrzymanie do pewnej do tego nadającej się prywatnej osoby. Oddani na utrzymanie wstępują w wspólność domową dającego opiekę i winni mu są posłuszeństwo. Nadto są obowiązani, jeżeli temu specjalne warunki nie stoją na przeszkodzie, jać się takich robót, które odpowiadają ich siłom.

§. 29.

Przy wyborze osób prywatnych, biorących na opiekę, trzeba uważać na to, ażeby powoływane były tylko takie osoby, które uczciwością i sumiennością dają gwarancję dobrego obejścia z powierzonymi im ubogimi.

§. 30.

Zaopatrzenie ubogich w myśl §. 29. stosuje się w szczególności także do takich ubogich dzieci do 14. włącznie roku życia, których rodzice pomarli, albo znajdują się w areszcie, w zakładach dla chorych lub obłąkanych, w zakładach przy-
musowej pracy, w domach ubogich lub kalek — albo w myśl §. 176. i 177. powszechnej ustawy cywilnej, utracili władzę ojcowską.

Ubogim rodzicom będą mogły organa publicznej opieki nad ubogimi udzielać pomocy także w tej formie, że dzieci ich oddane zostaną na wychowanie w myśl postanowień §. 28. i 29.

§. 31.

Opieka nad ubogimi dziećmi wykonaną jednak będzie w formie przewidzianej w §. 28., 29., i 30., tylko o tyle, o ile istniejące ochrony, zakłady wychowawcze, dla sierót i t. p. całości zadania wypełnić nie będą w stanie. Również ubogie dzieci głuchonieme, ślepe, epileptyczne, umysłowo podupadłe albo moralnie zaniedbane, powinny znaleźć umieszczenie w specjalnych zakładach, a tylko wyjątkowo doznawać pomocy przez umieszczenie u osób prywatnych.

§. 32.

Organa wykonujące opiekę nad ubogimi mają czuwać, ażeby dzieci, oddane na utrzymanie osobom prywatnym, były wychowywane religijnie, obyczajnie — by rozbudzano w nich zamiłowanie do pracy — posyłano je do szkoły ludowej i przysposabiano je do jakiegokolwiek zarobkowości.

Wogóle organa opieki nad ubogimi są obowiązane ustawicznie dozorować biorących ubogich na utrzymanie lub wychowanie, a w razie stwierdzenia jakiegokolwiek zaniedbania, zarządzić nowe, odpowiednie umieszczenie ubogiego.

§. 33.

Koszta zaopatrzenia ubogich w myśl §. 28. i 29. ma ponosić gmina przynależności, o ile dla poszczególnych kategorii tak zaopatrzonych n. p. dla dzieci specjalne krajowe fundusze utworzone nie zostaną.

D) Wsparcia pieniężne.

§. 34.

Udzielenie pomocy ze strony opieki publicznej nad ubogimi może nastąpić wyjątkowo także w formie wsparcia pieniężnego. Wsparcie pieniężne może pokrywać całe utrzymanie ubogiego lub mieć charakter tylko częściowego zasiłku, może być przyznane trwale, na pewien czas lub tylko jednorazowo.

§. 35.

Wsparcie pieniężnych należy wogóle udzielać tylko takim ubogim, którzy dają pewność, że otrzymanych pieniędzy nie roztrwonią, lecz w godziwy sposób użyją. Gdy okoliczności tego wymagają, należy wręczać wsparcie pieniężne zamiast głowie rodziny małżonce albo osobie trzeciej.

E) Pomoc przez udzielenie żywności i przedmiotów użytkowych.

§. 36.

Udzielenie przedmiotów użytkowych następuje przez :

1. użyczenie mieszkania w domu najętym, przyczem czynsz najmu opłaca gmina bezpośrednio odnajmującemu.

2. przez obdzielenie artykułami żywności, opałem, odzieżą, pościelą i sprzętami domowymi. Przedmioty nie podlegające bezpośredniemu zużyciu mogą być udzielone pod zastrzeżeniem zwrotu.

3. przez udzielenie lekarstw, kul, opasek pachwinowych, bandaży, okularów i podobnych dla utrzymania zdrowia i umożliwienia zarobkowości służących przedmiotów, o ile ich potrzebę dla ubogiego stwierdzi orzeczenie lekarskie.

F) Pomieszczenie w specjalnych zakładach opiekuńczych i wychowawczych.

§. 37.

O ile dla umieszczenia ślepych, głuchoniemych, głupowatych, upośledzonych na umyśle, nałogowych pijaków i epileptyków istnieją specjalne zakłady — ma starać się gmina o umieszczenie tego rodzaju ubogich w odnośnych zakładach. To samo dotyczy moralnie zaniedbanych dzieci, względem których baczycę należy na to, ażeby umieszczenie ich w zakładach nastąpiło w takim czasie, gdy można się jeszcze spodziewać poprawy charakteru dziecka.

III. Organa publicznej opieki nad ubogimi.

A) W gminie.

§. 38.

Gmina obowiązana ustawowo do publicznej opieki nad ubogimi, spełnia te zadania przez następujące organa :

- a) radę gminną;
- b) miejscową radę ubogich;
- c) naczelnika gminy (burmistrza);
- d) miejscowych opiekunów ubogich.

a) *Rada gminna.*

§. 39.

Rada gminna ma obowiązek :

1. wstawiać corocznie w budżet gminy kwotę potrzebną na wydatki miejscowego funduszu ubogich, o ile one na pod-

stawie budżetu funduszu ubogich ułożonego przez miejscową radę ubogich pokryte być mają z dodatków do podatków i

2. zbadać i zatwierdzić zamknięcie roczne rachunków miejscowego funduszu ubogich.

b) *Miejscowa rada ubogich.*

§. 40.

Miejscowa rada ubogich składa się:

1. z naczelnika gminy (burmistrza) lub jego zastępcy;
2. z katolickich i niekatolickich przełożonych parafii, do której gmina należy, względnie z ustanowionych przez nich zastępców;
3. z przełożonego obszaru dworskiego względnie jego zastępcy;
4. z lekarza gminnego lub okręgowego;
5. W gminach z dwóch opiekunów ubogich wybranych przez radę gminną i jeżeli obszar dworski istnieje — z jednego mianowanego przez przełożonego obszaru dworskiego.

W gminach miejskich z trzech członków rady miejskiej i z dowolnej ilości opiekunów ubogich, powołanych przez radę miejską w miarę potrzeby i rozciągłości terytoryalnej gminy. Jeżeli przy gminie miejskiej znajduje się obszar dworski, natenczas służy mu także prawo mianowania jednego opiekuna ubogich.

Nadto może w gminach miejskich miejscowa rada ubogich wzmocnić się przez to, że rada miejska powoła do jej składu innych jeszcze członków gminy.

Przedewszystkiem powołać należy reprezentantów stanu nauczycielskiego, najwyższej opodatkowanych w gminie, kierowników istniejących w gminie Towarzystw i instytucji dobroczynnych a w szczególności dla spraw opieki na dziećmi chętne kobiety, w końcu wogóle osoby, po których można się spodziewać żywego udziału w pracach publicznej opieki nad ubogimi.

Członkom miejscowej rady ubogich nie przysługuje za sprawowanie tego honorowego urzędu i za poniesione trudy żadne wynagrodzenie.

§. 41.

Do obowiązków miejscowej rady ubogich należy w szczególności:

1. ułożenie i uchwała corocznego budżetu miejscowego funduszu ubogich — i zestawienie rocznego zamknięcia rachunków.
2. przyznanie lub odmowa wsparcia — określenie rozciągłości, sposobu, czasu trwania przyznanej ubogiemu pomocy;
3. nadzór nad całą działalnością, całym majątkiem i wszystkimi funduszami publicznej opieki dla ubogich w gminie;
4. współudział przy wypracowaniu przez Wydział krajowy statystyki ubogich, jakoteż wydawanie opinii.

§. 42.

Budżet gminnego funduszu ubogich przedłożonym będzie corocznie bo zatwierdzenia Wydziału powiatowego, który wyda orzeczenie, jaką część wydatków budżetowych ponieść ma obszar dworski w stosunku do opłacanych podatków bezpośrednich, a po prawomocności orzeczenia wykaże Urzędowi podatkowemu do ściągnięcia.

§. 43.

Miejscowa rada ubogich załatwia przekazane jej czynności na posiedzeniach, które w miarę potrzeby mają być zwoływane. Na żądanie jednego z miejscowych opiekunów ubogich poparte przez drugiego jeszcze członka rady ubogich, należy w każdej chwili posiedzenie zwołać.

Miejscowa rada ubogich, w której przewodniczy naczelnik gminy (burmistrz) względnie jego zastępca jest uprawnioną do powzięcia prawomocnej uchwały, gdy na posiedzeniu, o którym wszyscy członkowie uwiadomieni zostali, pojawi się przynajmniej trzech członków, z pomiędzy których jeden wybrany w myśl ustępu 5-go §. 40. Na posiedzeniu budżetowej miejscowej rady ubogich muszą być obecni dla prawomocności powziętych uchwał prócz przewodniczącego członkowie rady ubogich wymienieni w §. 40. ustęp 3. i 5.

W razie gdy członek rady ubogich wybrany w myśl ustępu 5-go §. 40. poruczone mu obowiązki zaniedbuje, może rada gminna na wniosek miejscowej rady ubogich pozbawić go praw członka rady ubogich — i w tym wypadku przeprowadzić należy wybór uzupełniający.

Miejscowa rada ubogich ułoży regulamin dla swych obrad. Posiedzenia rady ubogich są tajne a uchwały zapisać należy do protokołu.

c) *Naczelnik gminy.*

§. 44.

Do obowiązków naczelnika gminy (burmistrza) względnie jego zastępcy należy:

1. Zarząd miejscowym funduszem ubogich i składanie rachunków z wydatków tego funduszu. Kontrola i nadzór nad majątkiem tego funduszu i wszelkimi zakładami i fundacyami, mającemi służyć dla celów opieki nad ubogimi w gminie, o ile postanowienia odnośnego aktu fundacyjnego inaczej nie postanawiają.

2. Reprezentacya miejscowej rady ubogich na zewnątrz i wykonywanie jej uchwał.

3. Wymierzanie kar w przekroczeniach ze stosunków spraw ubogich wynikłych a to wspólnie z dwoma radnymi gminy.

4. Udzielenie wsparcia w wypadkach nagłych i wogóle wykonywanie uprawnień miejscowej rady ubogich w jej zastępstwie, o ile to się tyczy zarządzeń niecierpiących zwłoki. — Jednak w tych wypadkach działa naczelnik gminy pod własną odpowiedzialnością i jest obowiązany o zarządzeniach swych zawiadomić bezwzględnie radę ubogich i uzyskać uznanie dla poczynionych wydatków i zarządzeń.

5. Zarządzenie potrzebnych badań dla zebrania wiadomości o stosunkach ubogiego żądającego pomocy z funduszu publicznej opieki nad ubogimi, i materiału dowodowego dla wystawienia świadectw majątku i ubóstwa i innych pism urzędowych w zakresie spraw opieki nad ubogimi. Świadectwa ubóstwa mają zawierać podanie powodu, dla którego sporządzone zostają i być wystawione w porozumieniu i za potwierdzeniem miejscowego duszpasterza.

Czynności pisarskie miejscowej rady ubogich załatwia kancelarya gminna.

d) *Miejscowi opiekunowie ubogich.*

§. 45.

Rada gminna wybiera a obszar dworski mianuje dla wykonania czynności publicznej opieki nad ubogimi opiekunów ubogich na przeciąg lat trzech. Do obowiązków opiekunów ubogich w poruczonych im dzielnicach gminy należy:

1) bezpośredni nadzór nad ubogimi i piecza o utrzymanie ścisłego porozumienia i współdziałania miejscowej dobroczynności prywatnej z akcją publicznej opieki nad ubogimi;

2) przyjmowanie prośb o wsparcie, zasięganie potrzebnych o proszących wiadomości, stawianie wniosków w miejscowej radzie ubogich i ciągle przekonywanie się o stosunkach poszczególnych ubogich;

3) udzielenie wsparcia w wypadkach nagłych, w których poprzednie zawiadomienie naczelnika gminy jest niemożliwe, jednak pod własną odpowiedzialnością z warunkiem późniejszego potwierdzenia wydatku przez radę ubogich.

B) W powiecie.

§. 46.

Do wypełnienia obowiązków poruczonych powiatom w dziedzinie publicznej opieki nad ubogimi powołaną jest rada powiatowa względnie Wydział powiatowy.

Wydział powiatowy zarządza powiatowymi zakładami dla ubogich, pokrywa wydatki, które powiat na rzecz ubogich ma ponieść. Na polecenie Wydziału krajowego przeprowadza dochodzenia w dziedzinie spraw opieki nad ubogimi. Przedkłada Wydziałowi krajowemu coroczne sprawozdanie o stanie miejscowych funduszów ubogich w powiecie, które to fundusze Wydział powiatowy w swojej kontroli stale utrzymać i możliwie korzystną fruktyfikację dla nich zapewnić będzie obowiązany.

Rada powiatowa dostarczy Wydziałowi powiatowemu potrzebnych środków na pokrycie wydatków powiatu na rzecz opieki nad ubogimi. Środki te, o ile istniejące fundusze na te cele przeznaczone nie wystarczają, zebrane zostaną przez nałożenie dodatków do podatków analogicznie do sposobu pokrycia potrzeb powiatu w innych zakresach jego działalności.

C) W kraju.

§. 47.

Sprawowanie publicznej opieki nad ubogimi, o ile na niąłoży krajowy fundusz ubogich, jest obowiązkiem Wydziału krajowego, który zarządza krajowym funduszem ubogich i należącymi do kraju zakładami dobroczynnymi.

§. 48.

Wydział krajowy nadzoruje w powiatach i gminach sprawowanie publicznej opieki nad ubogimi i gospodarkę funduszami ubogich. Nadzór może Wydział krajowy wykonywać przez wysyłanie odpowiedniego organu dozorującego. Ustanowionym przez Wydział krajowy organom dozorującym służy prawo brania udziału w posiedzeniach miejscowych rad ubogich.

§. 49.

Miejscowe rady ubogich, które obowiązków nałożonych na nie przez niniejszą ustawę nie wypełniają, mogą być przez c. k. Namiestnictwo po porozumieniu z Wydziałem krajowym rozwiązane, a w tym wypadku winny wymienione poprzednio władze za wspólnem porozumieniem ustanowić na koszt gminy organ dla pełnienia czynności miejscowej rady ubogich na tak długo, dopóki nowa rada ubogich ukonstytuowaną nie zostanie.

§. 50.

Od orzeczeń gminnych rad ubogich służy prawo wnieść zażalenie do Wydziału powiatowego — od orzeczeń powiatu do Wydziału krajowego zawsze w przeciągu dni 14.

Do rozstrzygania zażaleń wniesionych przeciw orzeczeniom karnym gmin powołane są władze polityczne.

§. 51.

Wydziałowi krajowemu służy w granicach ustawowych postanowień prawo wydawania instrukcyj i pouczeń w celu uregulowania prawidłowej działalności publicznej opieki nad ubogimi w kraju.

§. 52.

Miasta posiadające własny statut mogą odrębnie zorganizować u siebie publiczną opiekę nad ubogimi na zasadach własnego odmiennego statutu.

§. 53.

Funkcyonaryusze publicznej opieki nad ubogimi w gminie mają być uważani w wykonywaniu swych powinności jako pełnomocnicy gminy — a miejscowi opiekunowie ubogich winni przy objęciu urzędu przyrzec sumienne wypełnianie obowiązków przez podanie ręki naczelnikowi gminy.

IV. Fundusze publicznej opieki na ubogimi.

A) W gminie.

§. 54.

Miejscowy fundusz ubogich obejmuje wszelki dla celów publicznej opieki nad ubogimi przeznaczony majątek gminny i wszelkie dla powyższego celu utworzone gminne zakłady. Względem zarządu miejscowego funduszu ubogich, o ile niniejsza ustawa innych postanowień nie wprowadziła, mają zastosowanie ustawowe przepisy o zarządzie majątku gminnego.

§. 55.

Dochody miejscowego funduszu ubogich stanowią:

- a) dochody z majątku zarodowego;
- b) dobrowolne datki, darowizny i zapisy, które albo wyraźnie miejscowemu funduszowi ubogich, albo wogóle na cele dobroczynności publicznej z oznaczeniem „dla ubogich“ przeznaczone zostaną;

c) wpływy z kar pieniężnych i grzywien i inne dochody, które na mocy ustaw lub uchwałą rady gminnej miejscowemu funduszowi ubogich przydzielone zostaną;

d) o ile dochody podane w punktach a) do c) nie wystarczą na pokrycie wydatków funduszy ubogich, zasili Kasa gminna fundusz ubogich z dochodu jaki wpłynie z nałożonych na ten cel dodatków do podatków analogicznie do odnośnych postanowień ustawy gminnej.

Dochody wymienione w punkcie b) i c) wpływają w zasadzie do majątku zarodowego funduszu ubogich, o ile Wydział powiatowy nie zezwoli ich zużyć jako dochodów bieżących.

B) W powiecie.

§. 56.

Powiatowy fundusz ubogich przeznaczony jest do pokrycia wydatków powiatu w dziedzinie publicznej opieki nad ubogimi.

Powiatowy fundusz ubogich obejmuje:

a) wszelki w powiecie dla celów publicznej opieki nad ubogimi przeznaczony majątek, jego dochody i dla tych celów służące zakłady,

b) dobrowolne dary i darowizny,

c) wpływy przydzielone powiatowemu funduszowi ubogich poszczególnymi ustawami lub uchwałami rady powiatowej.

§. 57.

Do obowiązków Rady powiatowej względnie Wydziału powiatowego należy zarząd powiatowym funduszem ubogich.

Do tego zarządu mają zastosowanie istniejące postanowienia prawne o zarządzie majątkiem powiatowym.

C) W kraju.

§. 58.

Krajowy fundusz ubogich przeznaczony jest do pokrywania wydatków kraju w dziedzinie publicznej opieki nad ubogimi.

Fundusz ten służyć będzie:

a) na ponoszenie kosztów założenia i urzędzenia krajowych zakładów dla nieuleczalnych i na pomoc dla powiatów i gmin na urządzenie takich zakładów,

b) na udzielanie pomocy gminom, które chwilowo nie są w stanie swojemu obowiązkowi zaopatrzenia ubogich w zupełności zadość uczynić,

c) na pomoc z krajowego funduszu ubogich dla funduszu ubogich miast mających własny statut,

d) na ponoszenie kosztów utrzymania w zakładach dla nieuleczalnych tych osób, co do których gmina przynależności otrzyma uwolnienie od zapłaty w całości lub częściowo i to w miarę przyznanego zwolnienia (§. 26.),

e) na udzielanie wsparć ubogim chorym w miejscach kąpielowych,

f) na udzielanie pomocy gminom do wykonywania opieki nad ubogimi dziećmi w gminie, w którym to celu utworzonym być winien odrębny dział krajowego funduszu ubogich,

g) na całkowite albo częściowe pokrycie kosztów utrzymania ubogich wymienionych w §. 37. w razie umieszczenia

ich przez kraj w specjalnych dla tych kategorii ubogich przeznaczonych zakładach,

h) na udzielanie subwencji instytucjom i towarzystwom dobroczynnym.

Użycie krajowego funduszu ubogich na cele w ustępach a) i c) wymienionych wymaga każdorazem uchwały sejmowej.

Ustawa niniejsza w niczem nie zmienia postanowień obowiązujących fundusz krajowy do ponoszenia kosztów leczenia ubogich chorych do kraju przynależnych w szpitalach powszechnych, zakładach położniczych i zakładach dla obłąkanych.

Wydział krajowy złoży Sejmowi corocznie wyczerpujące sprawozdanie o stanie krajowej opieki nad ubogimi.

§. 59.

Do funduszu krajowego ubogich wpływać mają:

1. darowizny, fundacje i zapisy na rzecz krajowego funduszu ubogich zeznane;

2. przychody, które na mocy poszczególnych ustaw lub uchwał sejmowych dla krajowego funduszu ubogich przeznaczone zostaną;

3. dotacya z funduszu krajowego.

V. Postanowienia karne.

§. 60.

Ubodzy, którzy się o wsparcie starają lub je z ramienia organów publicznej opieki nad ubogimi otrzymali, karani będą:

1) gdy przez kłamliwe twierdzenie lub zamilczenie prawdziwego stanu stosunków wsparcie podstępnie wyłudzi:

2) gdy zuchwale i nieprzywocicie zachowują się w stosunku do udzielających wsparcie, wreszcie

3) gdy otrzymane jako wsparcie przedmioty użytkowe bez upoważnienia sprzedają lub złośliwie niszczą — aresztem do dni 8 — o ile postęпки te nie będą zawierały cech przekroczeń podpadających pod przepisy ustawy karnej.

§. 61.

Wymierzanie kar na zasadzie §. 60 i wykonywanie dotyczących orzeczeń karnych należy do zadań poruczonego zakresu działania gminy, a to prawo karania w miastach o własnych statutach wykonywane będzie w sposób statutem oznaczony, w innych zaś gminach podług postanowienia ustępu 3 §. 44. niniejszej ustawy.

VI. Postanowienia końcowe.

§. 62.

Wszystkie na podstawie niniejszej ustawy wydane orzeczenia i zarządzenia, o ile przedmiotem ich jest świadczenie pieniężne, wykonane będą w drodze egzekucyi politycznej przez władzę administracyjną.

§. 63.

Prawo nadzoru zastrzeżone władzy administracyjnej państwowej w ustawie gminnej ustawą niniejszą nie zostaje w niczem naruszone.

§. 64.

Czas wejścia w życie tej ustawy oznaczony zostanie przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i ogłoszony w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

§. 65.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu ministrowi spraw wewnętrznych.
